

Koolilõpp

15. mai 2015 | Eriväljaanne

ÕPINGUTE GA TIPPU TTU MAJANDUSTEADUSKONNAS

Bakalaureuseõpe:

- Ärindus
- Rakenduslik majandusteadus (UUS!)
- Rahvusvahelised suhted (ingl)
- Rahvusvaheline ärikorraldus (ingl)

Magistriõpe:

- Ärirahandus ja majandusarvestus
- Audiitortegevus
- Ettevõtte ja ekspordi juhtimine
- Turundus
- Kaubanduse juhtimine (UUS!)
- Tootmis- ja teeninduskorraldus (UUS!)
- Majandusanalüüs
- Keskkonna- ja säästva arengu ökonoomika (UUS!)
- Rahvusvahelised suhted ja Euroopa-Aasia uuringud (ingl)

MBA

(Magistrikraad eelneva majandushariduseta juhtidele ja spetsialistidele)

- Ärikorraldus
- Rahvusvaheline ärikorraldus (ingl)

Tasuta õppekohad eestikeelsetel õppekavadel (v.a MBA).

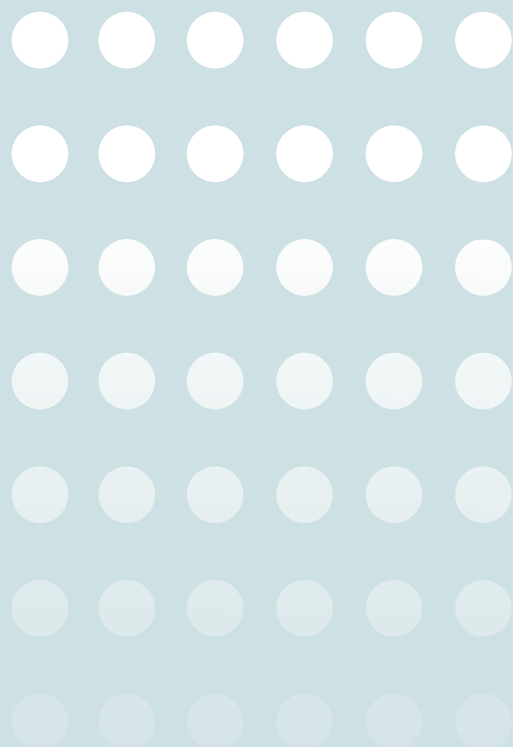
Dokumentide vastuvõtt

20. juuni – 3. juuli 2015

2015/2016 ÕPPEAASTAL VÕETAKSE VASTU ÕPILASI JÄRGMISTELE ERIALADELE:

TALLINNA
TÖÖSTUS
HARIDUS
KESKUS

Tallinna
Tööstushariduskeskus

Sõpruse pst 182
Tallinn 13424
Telefon: 65 42 833
65 45 026
Faks: 65 42 874
e-post: info@tthk.ee
www.tthk.ee

ÕPPETÖÖ ALGUS SEPTEMBER 2015 Põhikooli baasil

Mehhatroonik	3 a.
Sõiduautotehnik	3 a.
Automaatik	3 a.
Metallitöötaja CNC pinkidel töötaja	3 a.
Keevitaja	3 a.
Müüja rõivaalal	3 a.
Sisekujundaja assistent	3,5 a.
Rätsep - stilist	3 a.

Keskikooli baasil

Mehhatroonik	2 a.
* Külmemehaanik	2 a.
Sõiduautotehnik	2 a.
* Arvjuhtimisega (CNC) metallilõikepinkide seadistaja	2 a.
* APJ lehtmetsalli töötlemispinkidel töötaja (jätkuõpe)	1 a.
Keevitaja	1 a.
Juuksur	1,5 a.
* Meisterjuuksur (jätkuõpe - tasuline)	0,5 a.
Rätsep - stilist	2 a.
** Meeste - rätsep (jätkuõpe)	9 kuud
** Sisustustekstiilide õmbleja (tasuline)	0,5 a.
Automaaler	1,5 a.
Autokeretehnik	1,5 a.
* Autodiagnostik	1,5 a.
* Müüja rõivaalal	2,0 a.

* kaugõpe ** õhtuneõpe

**Soovijatele koht renoveeritud
õpilaskodus**

TASEMEL KUTSEHARIDUS

Avatud registreerimine metsaülikooli. Fookuses terve olemine.

Kääriku metsaülikool teemal "Tervist!" toimub 19.-23. augustini. Tervist turgutavas metsaülikoolis võetakse arutluse alla terve mõiste muutumine ajas, Eesti meeste probleemid, meditsiinitööstus ja müük, vaimne tervis, riskikäitumine jpm.

"Antud teemat avades oleme mõelnud eelkõige meditsiinit kaugemale – kuidas olla terve selle laiemas tähenduses," kommenteeris metsaülikooli peateemat Triin Käpp.

Tänavuse programmi juht, Tartu ülikooli molekulaar- ja rakubioloogia instituudi direktor Toivo Maimets lisas: "Selleks, et elada pikka aega täisväärtuslikku elu saavad kõik inimesed ka ise väga palju ära teha ning seetõttu keskendume metsaülikoolis mitte niivõrd arstiabile, kui just terve olemisele."

Metsaülikooli lektoritena jagavad oma mõtteid tunnustatud praktikud: Ain Aaviksoo, Margus Punab, Auli Könnsaar, Tõnis Allik, Maris Jesse, Toomas Asser, Ilmar Kaur. Avaloengu peab Tartu ülikooli arstiteaduskonna tervishoiu instituudi juhataja ja professor Raul-Allan Kiiwet.

7

**loengut ja 7 hommi-
kust mõttekoda pakuvad neljal päeval Käärikul ajugümnaastikat.**

Lisaks päevastele loengutele ja paneeldiskussioonidele on osalejatel võimalus aktiivselt kaasa mõelda ja rääkida hommikustes mõttekodades ning tulla välja lahendustega "Avatud ruumis".

Õhtuti saab käia saunas ja vestelda lõkke ääres. Metsaülikooli lõpeb pidulikult traditsioonilise metsaballiga.

Nelja augustipäeva kestel Käärikul võtab metsaülikool arutluse alla Eesti jaoks olulised teemad.

Metsaülikool toob kokku oma ala spetsialistid, üliõpilased, teadlased, lektorid ning kodanikuühiskonna aktiivsed kaasmõtlejad.

Metsaülikool on koht, kus usaldusel põhinevas õhkkonnas on kõigil võimalus kaasa rääkida ning igati arvamusel respektitakse.

Metsaülikool kannab endas ligi 40 aastast traditsiooni, mis sai alguse Kanadas Kotkajärvel 1967. aastal. Eestis toimus esimene metsaülikool 1989. aastal Käärikul. Projekti veab vabatahtlike SA MÜ, mis on loodud edendamaks arutelukultuuri.

Eksperdid peavad vajalikuks ettevõtlusõppe laiendamist

Brüsselis kogunesid eksperdid peaaegu 50 riigist ja arutasid, kuidas laiendada ettevõtlusõpet nii, et iga õpilane saaks ettevõtlusalase kogemuse.

Euroopa Ettevõtlusõppe Expertide võrgustik (EE-HUB.EU) töötab järgneva kolme aasta jooksul välja soovitusel, mida riikide haridussüsteemid saaksid ettevõtlusõppe laiendamisel kasutada. Arutatakse, kuidas luua tihedam seos haridussüsteemi ja ärimaailma vahel, kaasata rohkem ettevõtteid ja organisatsioone ning millist koolitust ja tuge vajavad õpetajad.

"Ettevõtlusõppe vajalikkuse üle enam eriti vaidlusi ei peeta,

küll on aga üle maailma palju arutelusid käimas, kuidas seda kõige paremini teha," ütles haridus- ja teadusministeeriumi nõunik Karin Jaanson.

Euroopa Komisjoni strateegiadokument "Ettevõtlusõppe 2020" sätestab, et iga noor peab saama ettevõtlusalase kogemuse enne kooli lõpetamist.

Ehkki paljudes riikides on selleks juba palju tehtud, on vaja veelgi enam – ettevõtlusõppe peab olema süsteemne ja laiaulatuslik ning kuuluma õppekavasse

Praegu on ettevõtlusõppe korraldus riigiti väga erinev nii mahu kui ka taseme poolest

ning tugineb sageli õpetajate ja koolide entusiasmile.

Eestis on ettevõtlusõppe arenguks kõigil haridustasemetel esmasel tingimuse loodud. Põhikooli, gümnaasiumi ning kutsekoolis on on majandusõpetus ja ülikoolis on majandusained tihti valikainekavas.

Kuigi ettevõtlikkuse ja ettevõtlushariduse arendamisega erinevates vormides tegeleb palju institutsioone, puudub ettevõtluskompetentside arendamises süsteemsus. Lisaks ei ole see kõigile veel kättesaadav ega atraktiivne, sest tase on ebatühtlane, praktilise õppe osakaal ja praktikute kaasamine ebapiisav.

Välisüliõpilased hindavad Eestis õppimist kõrgelt

Üleeuroopalise uuringu International Student Barometer tulemuste kohaselt on 89% Eestis õppivatest välistudengitest siinse kõrgharidusega rahul.

Eesti paigutub selle tulemusega Euroopa tippude sekka.

"Oleme võrreldes paari aasta taguse ajaga üsna samal tasemel – välisüliõpilaste rahulolu on mõnes valdkonnas pisut tõusnud, mõnes aga pisut lan-

genud," ütles Sihtasutuse Archimedes kõrghariduse väliturunduse juht Raul Ranne. "Eestit võrreldi väga tugevate ülikoolidega Soomest, Rootsist, Hollandist, Itaaliast, Taanist ja Saksamaalt."

Eesti kõrgkoolides õpib 2014/2015. õppeaastal 2887 välisüliõpilast 101 riigist. Välistudengid moodustavad 5,2 protsenti üliõpilaste koguarvust ja nende arv on viimase viie aastaga

jooksul kasvanud üle kolme korra. "Kiire kasvu üheks oluliseks põhjuseks on välisüliõpilaste rahulolu meie ülikoolides pakutava hariduse kvaliteediga," lisas haridus- ja teadusministeeriumi nõunik Karin Jaanson. "Uuringu kohaselt 86 protsenti välistudengitest on rahul loengute sisu ja kvaliteediga ning 92 protsenti laborite ja õppekeskkonnaga."

Oma silm lihtsalt on kuningas.

**REGISTREEI END
SILMALASERI
TASUTA
KLIENDIPÄEVALE**

**20.mail
Tallinnas**

Osalejatele
laseroperatsioonid
-10%

silmalaser

silmaravi- ja kirurgia
laseroperatsioonid
optika
päikeseprillid

silmalaser.ee

DR. KAI NOOR SILMAKABINET / TEGEVUSLUBA L03064

Koolijüts ettevõtjaks – miks ka mitte!

“Teadsin juba 12-13aastaselt, et tahan saada just ettevõtjaks,” ütleb Eesti ühe kiiremini areneva *start-up*’i Taxify looja, 21-aastane Markus Villig. “Mul oli alati huvi teha midagi suurt, mida saaksin ise juhtida ja mis muudaks maailma.”

KRISTINA TRAKS
kaasautor

Villig ei oodanud oma unistuse täitmisega aastaid, vaid alustas selle elluviimist juba Reaalkooli lõpetamise kõrvalt. Samal ajal kui tema klassikaaslased õppisid lõpueksamiteks, puhus Villig hinge sisse uudsele nutitelefoniarendusele, mis siis kandis veel nime mTakso. “Teadsin, et nagunii saan ülikooli sisse, teen oma firma ja hakkan endale ise tööd andma. Ehk et mul ei ole vaja CVsse uhkeid tiitleid. Nii läkski – lõpetasingi heade tulemustega Tallinna Reaalkooli ja sain ka Tartu Ülikooli infotehnoloogiasse sisse.”

Idee taksoalendamise loomiseks andis elu ise. Küllap on kõik Tallinnas taksosid kasutavad inimesed kirunud seda, et nädalavahetustel on pikkade ooteaegade tõttu väga tülikas taksot saada. Villigi loodud lahendus liidab taksofirmad ühte süsteemi, kust klient näeb firmadesse helistamata, kus on lähim vaba takso. “Tahtsin teha midagi masinatele ja inimesed ning transport käivad kokku. Idee oli ka kohe luua rahvusvaheline äri, millel oleks minimaalselt miljon kasutajat,” räägib Villig. Tal oma äriidesse algusest peale olnud väga suur usk.

Usk õnnestumisse oli lausa nii suur, et see pani pead vangutama ka Markuse vanemad. Nad olid säästnud arvestatava rahasumma, et poeg ülikooli astudes ei peaks õpingute kõrvalt töötama. “Palusin vanematelt, et nad annaks mulle kogu summa korraga kätte, et saaksin selle oma ettevõttesse panustada. Muidugi olid nad alguses väga üllatunud ja närvilised. Praegu on seda lugu hea meenutada,” muigab Villig. “Kui ma vanemate käest raha küsisin, olin juba ise täiesti kindel, et mu äri õnnestub.”

Villig tegeles Taxify ettevalmistustöödega terve 2013. aasta kevade ja suve. Idee saavutas ka Ajujahil konkursil II koha. Augustiks

”

Hirmutav on ettevõtluse juures see, et sa kunagi ei tea, mis tulevik toob – firma võib saada edukaks, aga võib ka põhja minna.

Helena Kurves, Vinni-Pajusti gümnaasiumi õpilane

↑ MARKUS Villig. FOTO: ANDRES HAABU

oli asi nii küps, et sellega võis astuda avalikuse ette. Juba poolteist kuud hiljem palkas toona vaid 19aastane noormees oma esimese töötaja. Seda sammu meenutab ta täna kui õnnelikku vedamist, sest õigupoolest ei osanud ta värbamise eriti panustada. Täna annab noor ettevõtja tööd juba 30 inimesele ja Taxify on lisaks Eestis kasutuses ka meie lähiriikides, Valgevenes, Serbias, Hollandis, Poolas ja veel mitmetes teistes riikides.

Tõsi, kõige selle kõrvalt on ülikooliõpingud jäänud soiku. 10 kuud õppis Villig ülikoolis ja arendas oma äri, kuid siis kasvas äri juba nii suureks, et selle kõrvalt lihtsalt ei jäänud enam õpinguteks aega. Praegu on noor ettevõtja akadeemilisel puhkusel, kuid ta on kindel, et naaseb kooli. “Hetkel on lihtsalt äriga selline periood, et ma pean ise kogu aeg asja sees olema,” lisas ta.

Kes aga mõlgutavad mõtteid ettevõtlusega alustamisest, neile ütleb Villig, et kui soov on, siis alustage. “Noorena pole alusta-

mine sugugi nii raske, kui see võib-olla tundub. On võimalik alustada väga väikese eelarvega, investeerides vaid oma aega. Ja alguses saab ettevõttega tegeleda väga vabalt kooli kõrvalt,” sõnab ta.

Ettevõtjaks kohtu loal. 16aastane Koeru keskkooli õpilane Hannes Linno ja tema viis klassikaaslast saavad vähemalt korra nädalas kokku. Neil on ühine ettevõtte Nätrum, mis tegeleb ökonõu tootmisega. Kuuk ei ole küll veel registreerinud OÜd, kuid kui nad seda teeksid, siis tõenäoliselt oleksid nad ühed Eesti noorematest ettevõtjatest. Et nii noorelt ettevõtet asutada, on vaja kõigepealt taotleda kohtult luba alaealise teovõime laiendamiseks. Kohtuhagi ja täiendavad dokumendid on aga Linnol kõik lausahtlis ootamas, et vajadusel kohe luba ära taotleda.

Just sai aasta täis, kui Nätrum noorte ettevõtluskonkursil ENTRUM peapreemia võitis. Selle aastal on verinoored oma ettevõtet palju edasi arendanud ning hakanud mõistma rohkem nõu pärisettevõtluse olemust. “Oleme firmas jaotanud rollid ja käsuliinid, iga kuu alguses paneme endale eesmärgid ja kuu lõpus anname neist aru. Oleme teinud äriplaani,” kirjeldab ta. Ettevõtte idee on toota lisaainetest vaba ökonõu ning Linno sõnul paistab, et sellel oleks ka turgu – paljud ökopoeid on toote vastu huvi tundnud, samuti on firmad küsinud sellist nätsu firmakingituseks.

Praegu otsib Nätrum, mille loomine valiti eelmisel aastal koguni Järvamaa aasta teoks, usaldusväärset loodusliku tooraine – kummi – tarnijat. “Tellisime kummit Mehhiikost, aga selle firmaga on probleeme – küll saadavad väiksema koguse, küll on saadetu kvaliteet kõikev. Nii otsimegi uut kummitarnijat,” räägib Linno. Samal ajal tegeleb noorte firma ka sponsorite otsinguga. Noori aitab nõu ja jõuga mentorina Indrek Kelder Arengufondist.

Linno ütleb, et tal on äratagemispisik kogu aeg sees olnud. Aktiivne poiss on Järvamaal kaasa löömas paljudes algatuses ja käib ka mitmes trennis. Kas õppimiseks ka

ettevõtluse ja muu toimetamise kõrvalt aega jääb? “Eks me aeg-ajalt saame nahutada, sest on küll nii, et ettevõttega oleme mõnikord tegelenud õppimise arvel,” sõnab Linno. Millal aga tervislik näts poodidesse jõuda võiks, ei julge Linno veel lubada. “Saame kõigepealt korda tooraine tarneküsimused, teeme OÜ ära ja siis vaatame edasi,” ütleb ta. “Motivatsiooni on meil kõigil praegu küll ja sära silmis.”

Enam pooleli ei jäta. Viru lüu on kahe Vinni-Pajusti gümnaasiumiõpilase Helena Kurvese (17) ja Enola Sanderi (16) *start-up*, mis tegeleb Aseri sinisavist kosmeetikatoodete valmistamisega. Ettevõtte sündis koolinoorte ettevõtlusideede konkursil ENTRUM ja võitis äsjalõppenud konkursil peapreemia. Kurves räägib, et idee leiti ENTRUMi ideepangast ja tüdrukutel oli algusest peale mõte, et midagi ulmelist nad leiutama ei hakka. “Oleme valmis saanud esialgsed seebid ja näomaskid, kuid plaanime neid veel palju edasi arendada,” ütleb Kurves. Tooteid väikestviisi juba müüakse. Ettevõtlusega praegu pooleli jätmine aga Kurvesel ja Sanderil enam teema pole – kindlasti nokitsetakse toodete kallal edasi. Tüdrukud ei ole veel oma ettevõtet OÜna registreerinud, sest pole otsustanud, kas teha seda alguses õpilasfirmana või kohe osahinguna.

Ettevõtlust on noored ettevõtjad alati pidanud põnevaks, kuid ise firma loomine tundus jäävat pigem ulme rubriiki. “Enne ENTRUMis osalemist me ei teadnud, kuidas sellega algust teha,” ütleb Kurves. “Nüüd oleme õppinud, et ilma partneriteta on ärimaailmas üpris raske hakkama saada. Hirmutav on ettevõtluse juures see, et sa kunagi ei tea, mis tulevik toob – firma võib saada edukaks, aga võib ka põhja minna.”

Mõlemad tüdrukud on ettevõtlusetagi väga aktiivsed – Helena tantsib, õpib iseseisvalt võõrkeelt, tegeleb mälumänguga. Enola tantsib samuti ja mängib mõttega õppida tulevikus ärijuhtimist. Kuidas nad paljudeks tegevusteks aega leiavad? “Sellega on muidugi probleeme,” tunnistavad tüdrukud.

↑ **SINISAVIST** kosmeetika firma Viru Ilu tõi Vinni Pajusti neiudele etteõtluskonkursi võidu. FOTO: ERAKOOGU

Ä Kommenteer

Täna noored on oma loomult ettevõtlikumad kui eelmine põlvkond

TOOMAS TAMSAAR,
Tööandjate Keskliidu juht

Pole olemas sellist asja nagu liiga noorelt ettevõtlusega alustamine. Esimesed firmad ei pruugi jääda püsima, kuid annavad hindamatu kogemuse. Ettevõtlusõpe peaks eeskätt julgustama katsetama ja proovima, ka eksima ja sellest õppima. Tööandjate manifestis toonitasime, kui oluline on, et ettevõtlusõpe jõuaks igasse kooli. Täna see on saanud haridus- ja teadusministeeriumis omaette programmiks.

Ettevõtlusõppe kõige tähtsam eesmärk on toetada noortes ettevõtlikku ellusuhtumist. Me ei õpeta, kuidas juriidiliselt firmat asutada või raamatupidamist teha, vaid sisendame valmisolekut lahendada probleeme, võtta ette uusi asju, vaa-

data maailma lahtiste silmadega – kus saaks midagi paremaks teha, väärtust luua. Ka palgatööl on ettevõtlik inimene loovam ja tulemuslikum. Ettevõtlus peab olema koolis läbi seotud teiste ainetega. Kaduma peab suhtumine, et ettevõtlus on midagi elitaarset.

Paljud täna noored ongi juba loomult ettevõtlikumad kui eelmine põlvkond. Nad advuud suurepärast, et kogu maailm on valla, ole ainult ise aktiivne. Samas, Eesti jõudmisega heaoluriikide piirile on suurenenud nende noorte hulk, kes ootavad, et riik neile kõik kandikul kätte tooks. See viib ilmselt tulevikus sisetulekukäärade laienemiseni. Hästi korraldatud ettevõtlusõppe abil kasvaks esimesi, aktiivse suhtumisega noori rohkem.

Ä Tasub teada

Infot ettevõtlusega alustamiseks

www.ja.ee/opilasfirma

Praktiline info sellest, mis seotud õpilasfirma loomisega, samuti teave konkurssidest, koolitustest jne.

www.sent.ee

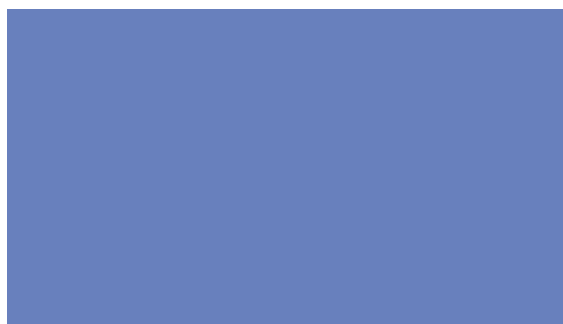
MTÜ Sild Ettevõtlike Noorte Tulevikku tegutseb juba 10 aastat. Liikmeteks on õpilasfirmade programmi läbinud noored.

www.ajujaht.ee

Ettevõtluskonkurss nii suurtele kui ka väikestele äriideedele. Turvaline, realistlik viis end proovile panna.

www.entrum.ee

Äsja lõppenud 5-aastane Eesti Energia ellu kutsunud üleriigiline noorte ettevõtlikkusideede konkurss ja arenguprogramm.

KEVADINE VASTUVÕTT ON ALANUD!
Tutvu õppimisvõimalustega www.ebs.ee

Mõtle suurelt!

**TUTVU EBSi UUENENUD
MAGISTRIÕPPEPROGRAMMIDEGA:**

UUS! ÄRIINNOVATSIOON MBA

ETTEVÕTLUS MBA

- Ettevõtja arenguprogramm

RAHVUSVAHELINE ÄRIJUHTIMINE MBA

- Ekspordijuhtimine
- **UUS!** Leadership & organisatsiooni arendamine

RAHVUSVAHELINE ÄRIJUHTIMINE MA

- Turunduse juhtimine
- Ekspordijuhtimine
- Finantsjuhtimine

KULTUURIKORRALDUSE MA

Kui sisetunne ütleb, et peaks minema. Siis peab minema

MARILIIS PINN
Koolilõpu toimetaja

Kui hing ei anna rahu ja olemine asu, siis on õige teha üks paus. Pausid karjääris ja õpingutes on aasta-aastalt üha populaarsemad. Äripäeva Koolilõpu lehele rääkis oma kogemustest karjääripausidega kirjanik ja produtsent Margus Karu, kes on seni teinud kaks karjääripausi.

Kuidas tuli idee, et peaks nüüd traditsiooniliselt kooli, töö jm rajalt kõrvale astuma? Olin selleks ajaks kaks aastat töötanud erialasel ametipositsioonil ja mulle oli tehtud nn korralik sissejuhatus, milline saab mu elu olema, kui sama teed jätkan. Kuigi kõik oli iseenesest kena: töö oli huvitav, palk motiveeriv ja kolleegid sümpaatsed, siis miski oli hinges kripeldama hakanud aga midagi ette võtta ei julgenud ega osanud.

Kui siis ühel koosviibimisel kaks sõpra pakkusid välja idee aastaks Austraaliasse põrutada, siis ei kiitnud ma seda heaks ega laitanud maha, vaid kuulasin, kuidas teised mõtelisi reisiplane kokku panid. Järgmisel päeval kontoris tegin aga endale tööviisa ära.

Mida karjääripaus andis? Eneseusku. Kui mu Eesti elu oli turvaline ja planeeritud, mind ümbritsesid sõbrad ja perekond ning mul oli kindel töökoht, siis seal leidsin end olukordades, kus pidin hakkama saama rahatu ja töötuna võõras linnas.

Lisaks oli see suurepärane võimalus vaadata enda elule ja seni tehtud otsustele perspektiivilt. Kuigi pidin enda mugavusstoonist välja tulema, siis reisidel nähtud imelised kohad, uued pentsikud ametid ja inimesed, kellega mul oli au tutvuda, andsid kaasa elukogemuspagasi, mida ei oleks võimalda-

A Kes on kes Margus Karu

Sündinud 11. septembril 1984
Tallinnas

Lõpetanud Tallinna pedagoogi-
kaülikoolis audiovisuaalse meedia eriala
Kuukulgur Filmi reklaami- ja filmi-
produtsent

Populaarse noorteromaani "Nullpunkt" autor. Juunis peaks poodidesse jõudma tema uus romaan "Täna on täna ja forever on forever".

Karjääri- või õppepaus võib pakkuda täiesti üllatuslikke lahendusi ja uusi ideid.

Margus Karu, kes on kaks korda karjäärist pausi teinud

nud ükski kool või prestiižne töökoht. Selle eemaloleku ajal tuli ka idee ja otsus kirjutada raamat "Nullpunkt".

Miks teist korda sama asja tegite? Kuigi esimesed eemaloldud poolteist aastat oli mind inimesena muutnud ja olin endas avastanud potentsiaali, mida ma varem ei tunnetanud, siis võttis vaid kaks päeva kodumaal tagasi olemist ja ma leidsin end taas täpselt samalt ametipositsioonilt ja samast kontorist, mille olin varem hüljanud. See kustutas varasema hirmu, et kui ma enda tööst aastase pausi võtan, siis ehk unustatakse mind ära ja uuesti samaväärset tööd leida on keeruline. Kuid ma hakkasin kõiki varasemaid vigu kordama ja peagi leidsin enda taas ületöötanu ja pahurana uut asukohamaad otsimas – selleks sai Uus-Meremaa.

Kas lähedased mõistsid-toetasid? Eks emal on ikka keeruline, kui laps on silma alt ära ja kaugel maal, kuid kõik suhtusid väga mõistvalt ja toetavalt.

Soovitate teistele? Kindlasti soovitan. Kui kõik on hästi, siis ei pea muidugi midagi muutma, aga kui hinges valitseb segadus ja oska kodumaal kuhugi suunas edasi minna ega areneda, siis selline karjääri- või õppepaus võib pakkuda täiesti üllatuslikke lahendusi ja uusi ideid.

Mis peaks enne karjääripausi kindlasti selgeks mõtlema? Minu esmane hirm oli see, et elu kodumaal läheb edasi ja mind unustatakse ära – seda nii professionaalsel kui ka sotsiaalsel tasandil, kuid minu üllatuseks võttis Eesti mind mõlemal korral taas avasüli vastu. Võtta enda nn tavaelust aastane paus ja hüljata oma töökoht või kool, pole kindlasti ratsionaalne otsus, seega soovitan ma sellist plaani haududes pigem kuulata oma sisetunnet. Ja kui sisetunne ütleb, et peaks minema – siis peab minema.

EESTI DRAAMATEATER

ROMEO JA JULIA

William Shakespeare

Romeo ja Julia

Viljandi Kultuuriakadeemia diplomilavastus

Ainult 10 etendust!

Etendused 29., 30., 31. mail ja
2., 3., 4., 5., 6., 7. juunil kl 19

Seminaripakett
al. 25€
inimene

KUBIJA®
HOTELL-LOOÐUSSPAA

OTSID INSPIRATSIOONI?
HÄID MÖTTEID?
TULE KUBIJALE!

www.kubija.ee | www.unekliinik.ee | www.haanjamehetalu.ee

Kubija hotell-loodusspaa | Männiku 43A, Võru | Tel +3725045 745 | info@kubija.ee

PAUS karjääris sündis Margus Karu mugavustsoonist välja. FOTO: KALEV LILLEORG / NAISTELEHT

Ä Kommentaär

Esimest korda ülikooli ema eest, teist korda enda südame sunnil

ANNELI VALDMANN,
Arengukeskuse Avitus nõustaja ja koolitaja

Levinud on, et paljud täna 30–40aastased inimesed teevad elus pausi ja lähevad uut eriala õppima. Oma esimese eriala kasuks sai tihti otsustatud, sest ema ütles nii ja isa käsiks. Ka ühiskond survestab, et tubli noor läheb kindlasti edasi õppima.

Pole harvad juhused, kui inimese ise veel ei tea, milline on tema südamesoov ja mida ta õppida tahaks. Pigem astutakse kooli piinlikkusest ja kartusest jääda nn luuseriks, kes kuhugi sisse ei saa. Ka vanemad süvendavad seda hirmu, kuna tunnevad häbi, kui nende lapsed pärast keskkooli lõppu kuhugi edasi õppima ei lähe. Selliseid lugusid räägivad inimesed, kellega oma töös igapäevaselt kokku puutun.

Noored ise räägivad, et tunnevad, kuidas neilt oodatakse kohest kõrgkooli valikut. Eeskujuks on teadlikud noored, kes lähevad ja suunavad ka teisi kõrgkooli, või ka näiteks kooli juhtkond, kellel on mure kooli maine pärast, kuna edetabeleid pannakse kokku kõrgkoolidesse edasi minejate järgi. Noortel on piinlik käia tööl, kuna teised noored vaatavad sellele viltu.

Kui noor juba teab, mis eriala teda huvitab, siis on loomulikult igati mõistlik minna seda õppima.

Kui ei tea, siis pigem ei soovita. Tööd, mis ei huvita on aja jooksul ainult raskem ja raskem teha. Olen kohtunud 30–40aastaste ini-

mestega, kes räägivad, kuidas nad hommikul iiveldusega tööle lähevad. Neil puudub motivatsioon ja nad tunnevad, kuidas ainuke soov on ära saada.

Kui ka vanemad inimesed alati ei tea, mis alal nad tegutseda soovivad, siis seda ei saa kindlasti eeldada 20aastastelt inimestelt.

Ebahuvitava ja endale sobimatu eriala õppimine nõuab närvisüsteemilt lisaressurssi. Õpitavast arusaamine ja selle meelde jätmine on iseenesest juba vaimset pingutust nõudev, vastumeelsus teeb selle kordi keerukamaks. Ka on nii risk suurem, et kool jääb pooleli. Inimesed, kes õpivad endale meeldivat eriala, kirjeldavad seda rohkem kui hobi, mitte kohustust, see on neile kui mäng ja iga päev on millegi uue ja põneva avastamine.

Isegi kui on teada, mida edasi õppida soovitakse, võib vaheaasta kasulik olla, kuna paljud keskkoolilõpetajad on kurnatud. Täiskasvanud ei tee õöpäev läbi tööd, kuid selles rütmis elavad paljud keskkoolilapsed, eriti eliitkoolide õppurid. Pärast kolme aastat on nad väga väsinud, halvemal juhul diagnoositakse läbi põlemissündroom või ärevushäire.

Paanikaks pole põhjust, kui noor kohe edasi õppima ei lähe. Paljudes Euroopa riikides on nn vaheaasta tavaline, et puhata, koguda jõudu ja saada selgust oma tulevikusoovide osas. Tehakse vabatahtliku tööd ja katsetatakse eri asju, et selgitada välja, kas see on ikka see, millega tu-

levik siduda soovitakse. Tark lapsevanem mõistab seda ega sunni noort iga hinna eest juurat õppima.

Vanematel ei tasu karta, et vaheaasta võtnud noor jääb igaveseks n-ö mina otsima. Enamik koju ei jää. Sageli minnakse tööle, kuna see on parim viis teada saada, kas inimene sobib välja valitud vallas töötama.

Ka 30–40aastased avastavad uusi valikuvõimalusi ja teadvustavad, et nad ei pea tegema nooruses valitud tööd 70 aastat, okse maitse suus. Ei ole hullu, oluline on, et nüüd saavad nad teha oma südamesoovide järgi. Ka noored, kes kiirustades valiku teevad, saavad hiljem hoogu maha võtta.

Tänapäeval on õppimise süsteem muutunud juba paindlikumaks, aineid saab üle kanda, reaalist humanitaarsuunda ülemine pole enam nii vaevaline.

Elukaare teooriates on välja tulnud kaht tüüpi alustajad. Need, kellel on kiire ehk inimesed, kes on kõik haridusastmed kiiresti läbinud, kes panustavad akadeemilisele intelligentsile ja kel pole olnud aega õppida inimeseks olemist. Nad on sageli 35. eluaastaks kriisis ja peavad tohutult õppima, et oma ellu pehmeid sotsiaalseid väärtusi tuua. Need, kes kriisis ei õpi, on sageli oma elu teises pooles masendunud. Teised, kellel haridustee läbimine ei lähe nii kiiresti ja surveametodil, saabub tõeline edu 40. eluaastatel ja nendel on eluga rahulolu palju suurem.

TULE JA LÕPETA OMA KOOLIAASTA VÕIDUKALT LAITSE RALLY PARGIS

- **adrenaliinirohked rallisõidud BMW, Lada ja bagi autodel**

- **elamusterikkad kardiõidu võistlused**

- **õpetlikud sõiduharjutused laste liikluslinnakus**

- **lõbusad automängud mängudemajas**

- **ajalooliste vanaautode EXPO ja rent**

- **õdusad saunamajad**

**ÄRA RALLITA TÄNAVAL
– TULE TEE SEDA MEIL!**

Kõigest 30 minutit autosõitu Tallinnast!
Tel. 671 6067

Küsi pakkumist või valmispakette
info@laitserallypark.ee
www.laitserallypark.ee

PÄRNUMAA KUTSEHARIDUSKESKUS

DOKUMENTIDE VASTUVÕTT
15.06.–15.07.2015

KUTSEKESKHARIDUSÕPE

- ehitusviimistlus
- elektroonikaseadmete tehnik
- IT-süsteemide noorempetsialist
- keevitaja
- kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus
- kokk
- koostelukksepp
- laotöötaja
- majutusteenindus
- metsur
- müüja-klienditeenindaja
- pagari- ja kondiitritoodete tehnoloogia
- puitkonstruktsioonide ehitus
- sõiduautotehnik
- tisler

KUTSEÕPE PÕHIHARIDUSE BAASIL

- arborist – õppetöö algus 9. novembril 2015
- ehitusviimistlus
- koduhooldaja

PÕHIHARIDUSE NÕUDETA KUTSEÕPE

- metsakasvatuse – õppetöö algus 10. jaanuaril 2016
- palkmajaehitaja
- puhastusteenindaja abilise (HEV)

- puidupingioperaator – õppetöö otsustamisel ehk õpperühm avatakse vaid piisava arvu avalduste laekumisel!
- nooremaednik – õppetöö algus jaanuaris-vebruaris 2016

DOKUMENTIDE VASTUVÕTT
15.06.–14.08.2015

KUTSEÕPE KESKHARIDUSE BAASIL

- CNC töötlemiskeskuse operaator
- eritoitlustus – õppetöö algus 6. oktoober 2015
- hooldustöötaja
- IT-süsteemide noorempetsialist
- juuksur
- kosmeetik
- müügikorraldus
- raamatupidaja
- rätsepatöö
- sekretär
- väikeettevõtlus
- ärikorraldus

Pärnumaa Kutsehariduskeskus

Niidupargi 8/12, 80047 Pärnu
tel 442 7888, 442 7883
parnumaa@hariduskeskus.ee
Voltveti Koolituskeskus
Peahoone tee 2, 86201 Tihemetsa
Saarde vald, Pärnumaa. Tel 449 1062

www.hariduskeskus.ee
KUTSE HEAST KOOLIST

↑ KUNAGI pole liiga vara finantsplaane tegema hakata, julgustab investor Kristi Saare arukalt majandama. FOTO: TERJE LEPP

Kuidas leida finants, et maailma avastada?

Kogu ise või leia tuge

MARILIIS PINN
toimetaja

Kui plaan koolis ja töös paus teha, on üks esimesi küsimusi tõenäoliselt, kuidas seda rahastada. Vanemad, töö ja vabatahtlike programmid on laias laastus peamised võimalused.

Seiklushimulised võivad kodust lahku- da ka väiksema raha tagavaraga ja proovi- da õnne töö leidmisel sihtriigis. Populaarne on näiteks Austraalias farmides meloneid ja muid põllusaadusi korjata. Selleks on vaja Working Holiday viisat ehk töö- ja puhke- viisat, mis on mõeldud 18–30aastastele noor- tele, mis sai esialgu loodud eesmärgiga lee- vendada tööjõupuudust maapiirkondades. Migratsiooni seisukohast on pigem tege- mist puhkeviisiga, mille lisaboonuseks on luba oma puhkuse rahastamiseks töötada. Sarnased tööviisaprogrammid on ka Uus- Meremaal ja Kanadas, kuid iga aasta väljas- tatakse piiratud arv viisasid ja need lähevad kiirelt kaubaks.

Ka on programme, kus kaetakse elamisku- lu, vastu oodatakse panust vabatahtlikuna. Välismaale vabatahtlikuks minemine pakub lisaks võimalust näha maailma ning saada juurde väärt kogemusi ja teadmisi, olles see- juures ühiskonnale kasulik.

Nii saad põhjalikumalt sisse elada tei- se maa kommetesse, õppida tundma seal- sete inimeste rööme ja muresid ning tutvuda kohalikega.

Vabatahtlik tegevus välismaal on muutun- nud maailmas populaarseks, selleks paku- takse väga palju võimalusi, leidub mitmeid vahendusportaale ja -teenuseid.

Enamikul juhtudel peab vabatahtlik aga suurema osa kulusid ise katma ning tasuma tegevuse korraldajale vahendustasu. Alati ta- sub täpsemalt uurida, kuidas on korraldatud vabatahtliku majutus ja toitlustus. Mitmed programmid eeldavad vabatahtlikult tööks vajalike oskuste olemasolu.

Taasühendav tervenemine ehk inglise keeles teada kui Reconnective Healing sisaldab endas 5. dimensiooni energiat, valgust ja informatsiooni.

Teadlaste poolt kirjeldatud ja tunnustatud. Praktiline. Lihtsalt õpitav.

Tuhanded tervenemised, mida nüüd on võimalik mõista ja selgitada. Praktikud ja koolitused. Sisaldab ka mitmeid väljakutseid, vaata lähemalt: **www.seraphina.ee**

Mõtteenergia on materiaalne, aga kuna teda silmaga näha ei ole, siis on teda siiani mittemateriaalseks peetud. Saladused ongi niikaua saladused, kuni mõistatus ära mõistatatakse. Imed on niikaua imed, kuni nende olemus arusaadavaks muutub.

Tasapisi selgineb ka haiguste nähtamatu olemus ja muutub loogiliseks nende mõttega ravimine. Aeg, nagu öeldakse, paneb kõik asjad paika. Seniks peab innustama ennast teadmisega, et teooria peabki praktikale eelnema. Iga inimene juhib oma mõttega ener- giat, millest ta ise koosneb. Iga inimene tekitab muutusi iseenda sees, oskamata seda näha ja julgemata seda uskuda.

Nii on kirjutanud oma raamatus dr Luule Viilma.

Oleme täna valmis ka järgmiseks sammuks, praktikaks. Uute energiatega.

... dr.Eric Pearl juhendamas
koolitust Londonis septembris 2014

Kas oled ka valmis kogema kõrgeimat tervenemist? Kõrgeimad energiad on meile taas kättesaadavad. Miks vahepeal ei olnud, Atlantise ajastust, saabuvast Kuldest ajastust ning uutest energiatest loe lähemalt:

www.seraphina.ee

Võimalik on neid kõrgeimaid energiad ka ise kogeda. Praktik, kes seanssi läbi viib, toob ruumi kõrgeima dimensiooni energia ning sekkumata lubab sel energial, täpsemalt energial, valgusel ja informatsioonil patsiendi juures tööd teha. Seanss on võimalik ka distantsilt. Loe lähemalt **www.seraphina.ee** või helista 505 7728.

Ä Tasub teada

Programme, mis pakuvad vabatahtlikule igakülgset tuge

Euroopa Vabatahtlik Teenistus

Programm Euroopa Noored pakub Euroopa vabatahtliku teenistuse kaudu 18-30aastastele noortele võimalust teha välisriigis 2-12 kuud vabatahtlikku tööd ja sealjuures tutvuda selle riigi keele, inimeste ja kultuuriga. Vabatahtlikule kaetakse majutus, toitlustus, keeleõpe ja taskuraha ning 90% reisikuludest.

Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalemiseks tuleb leida endale saatev organisatsioon Eestist ja vastuvõttev organisatsioon välismaalt ning kirjutada taotlus programmi Euroopa Noored. Üheskoos ettevalmistatud taotluse esitab kas vastuvõttev või saatev organisatsioon oma riigis asuvale Euroopa Noored büroole. Juhul kui taotlus rahastatakse, saabki projektiga algust teha. Vastuvõtva organisatsiooni leidmisel on vabatahtlikuks soovijatele abiks üleeuroopaline andmebaas.

GLEN - vabatahtlik töö arengumaades

GLEN koostööprojekti eesmärk on tõsta noorte teadlikkust vaesemate riikide arenguprobleemidest ning toetada noorte aktiivset osalemist säästliku ja solidaarse mõtteviisi edendamisel. Projektides osalema saab kandideerida kord aastas, eelduseks on vanus 21-30 aastat, Eesti kodakondsus, projektile vastav hariduslik või eri-

alane taust ning inglise keele valdamine.

GLENi vabatahtlik töötab projektis 3 kuud koos eri rahvusest kaaslastega, enne lähetust tuleb osalejatel läbida 2 ettevalmistavat seminari. Projektis osalemise kuulud (kindlustus, reisikulud, stipendium) katab korraldaja. Eestis koordineerib GLEN-projekti Arengukoostöö Ümarlaud, rahastab välisministeerium.

Rahvusvahelised vabatahtlike laagrid

MTÜ Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES vahendusel on võimalik osaleda rahvusvahelises vabatahtlike laagrites, mis toimuvad üle kogu maailma, valdavalt suvehooajal. Töö laagrites on väga erinev ja projektide valik lai. Enamik laagreid on noortele alates 18. eluaastast, ülemist vanusepiiri pole. Mitmeid projekte on ka 14aastastele ja vanematele, samuti leidub peredele mõeldud laagreid. Eeldatakse laagri keele valdamist vähemalt suhtlustasandil. Osalemiseks tuleb otsida laagrite andmebaasist huvipakkuv projekt, esitada EstYESile taotlusanakeet ning maksta laagri osavõtumaks. EstYES vahendab soovivalduse laagrit korraldavale organisatsioonile. Vabatahtlik katab ise sõidukulud ja kindlustuse, majutus ja toitlustus on laagris tasuta.

ALLIKAS: VABATAHTLIKE VÄRAV

10

protsenti oma sissetulekust võiks säästa, et luua meelerahufond ja investeerida.

Ä Tasub teada

10 finantsnõuannet koolilõpetajale

1. Kunagi pole liiga vara oma rahaasju planeerima hakata. Me kõik unistame millestki – ümbermaailmareis, katusekorter või finantsvabadus. Kõikide oma unistuste täitmiseks tuleb aga ka varakult plaane tegema hakata. Mida varem alustad, seda lihtsam on soovitud tulemuseni jõuda. Ka ainult paar aastat varem alustamine võib tulevikus tähendada kümneid tuhandeid eurosid lisaraha.

2. On lihtsam alustada õigesti jalgalt kui hiljem harjumusi ümber muutmata hakata. Olgu selleks igakuine raha kõrvale panek, eelarvel silma peale hoidmine või alla oma võimete elamine, alati on lihtsam häid harjumusi jätkata kui pärast pikaajalist halba finantsdistipliini sundida ennast suure stressiga ja õnnelt raha kokku hoidma.

3. Investeerimist alusta iseendast. Hea finantsseisu tagamiseks tuleb endast tööturul või ettevõtlusmaailmas väärtuslik inimene teha. Heale haridusele ja enda koolitamisele kulutatud raha pole kunagi raisatud – sa ei pruugi ette teada, millal võib saadud teadmiste kasu olla. Alati on hea osata rohkem kui ühte asja – näiteks on pea igale erialale heaks täienduseks IT- või majandusala teadmised.

4. Ära kuluta raha asjadele, vaid panusta kogemustesse. Uut säravat nutitelefoni või kiiret autot võib olla esmapilgul tore omada, ent vanemaks jäädes on meeles kogemused ja elamused, mille oled

koos heade sõpradega läbi elanud. Aasta vahetuspilaseks või seljakotimat Euroopas on meeleaastaid pärast seda, kui uus tehnikavidiin on välja vahetatud.

5. Ümbritse ennast inimestega, kes mõtleavad rahas sarnaselt. Kuigi ülikoolielu juurde kuuluvad sageli peod ja kuu lõpul sentide lugemine, siis tasub vaadata, kuidas sinu sõbrad rahaga ümber käivad. Kui su tutvusringkonnas on rahaga hästi ümber käimine au sees, siis saad sõpradest tuge ja inspiratsiooni.

6. Meelerahu tuleb rahalisest kindlustundest. Ära tekita oma ellu mõttetut stressi. Kogu väike rahapuhver, millest saad tasuda ettearvamatud kulud näiteks sülearvuti remont või katki läinud külmkapi parandus. Meelerahufond aitab vältida ebameeldivaid olukordi kui pead sõpradelt raha laenama või krediitkaardi limiite testima.

7. Säästmist saab alustada ka väikese sissetulekuga. Selleks ei pea olema suurt palganumbrit, et säästmisega alustada. Ka igakuist õppetootusest või vanemate toetusest on võimalik väikse summa raha kõrvale panna. Rusikareegel on, et kõrvale võiks panna vähemalt 10-15% oma igakuisest sissetulekust, edasijõudnuna võiks ambitsioonikas eesmärk aga kasvada lausa 50%-ni.

8. Raha on nagu iga teine elu osa, mis nõuab veidi õppimist. On vähesed inimesi, kes ilma õppima-

ta oskavad keelereegleid või loomaliike toiduahelasse paigutada. Samamoodi on ka kõikide rahaga seotud teemadega – säästmine, investeerimine, maksundus, varaklassid ja muud teemad nõuavad kõik veidi pühendunult teemasse süvenemist. Õnneks on raamatupoodides saadaval palju häid raamatuid ning on ka mitmeid investorite kogukondi, mis oma kogemusi jagavad!

9. Tõelise rahalise sõltumatuseni viib ainult investeerimine. Kindlaim viis tõelise finantsvabaduseni jõuda on investeerimine. Investeermisel tuleb pidada aga silmas kolme põhitõde. Esiteks investeerida ei tohi kunagi rahaga, mille kaotamine su elujärke halvendaks. Teiseks, panustada tuleb sellistesse investeeringutesse, mida mõistad, ja rahulikult riske analüüsida. Kolmandaks, oma portfelli tuleb haldada ning jätkata kindlal ja läbi mõeldud teel ka siis, kui ajutiselt on majanduses seis halb.

10. Raha ei tee meid õnnelikuks, aga teeb elu lihtsamaks küll. Ei tasu võtta oma elu eesmärgiks rikkaks saada, vaid mõelda veidi selle peale, milleks oma raha kasutada soovid. Äkki soovid heategevusega teisi aidata, minna maid avastama, veeta rohkem aega oma pere ja sõpradega või kirjutada oma esimene romaan? Kõikide sihtmärkide poole on parem liikuda, kui eesmärk on silme ees olemas.

ALLIKAS: KRISTI SAARE, ÕPETAJA JA VÄIKEINVESTOR

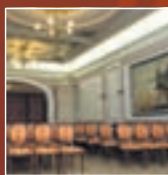
Sinu unelmate pidu muinasjutulises vana-linnas...

Teie kasutada on 9 ruumi (suurim 267 m², väikseim 28 m²) pidude, vastuvõttude, sünnipäevade, pulmade korraldamiseks ja muude sündmuste tähistamiseks.

Maksimaalne mahutavus vastuvõttude ajal on 250 inimest. Lisaks saab tellida meeleoluka sündmuse korralduse. Olemas on tehnilised vahendid sündmuste või peo korraldamiseks.

Hinna sees: pabertahvel, markerid, grafoprojektor, ekraan, wifi, klaver. Lisatasu eest: dataprojektor, sülearvuti, heli- ja videokonverentsi tehnika. Lisateenus: toitlustamine, ruumikujundus, lillseade, muusika, valgustehnika.

Sajandeid noor

www.opetajatemaja.ee

Info: tel 615 5161 • info@opetajatemaja.ee • Raekoja plats 14, Tallinn

↑ **ETTEVÕTLUSÕPETAJA** Olev Pihlakas poseerimas koos perekondadega, kes on temalt raamatuid ostnud. FOTO: ERAKOGU

Elu kiirkursus Ameerikas. Pole liiga suuri eesmärke

KADRIN KARNER,
kaasautor

Ei ole vahet, kas Ameerikas käiakse ükselt uksele raamatuid müümas ja raha teenimas vaid ühel suvel või korduvalt, saadud kogemus, oskused ja silmanähtav eneseareng on programmi läbi teinud laulja, ettevõtlusõpetaja ja ettevõtjate sõnul seda väärt.

“See oli nagu elu kiirkursus, mis mulle tol ajal 21-aastase noormehena väga hästi mõjus, aidates prioriteetidid elus väga ruttu paika seada,” kirjeldas 2005. aasta suvel Ameerikas raamatuid müünud laulja Margus Vaher. “Julgen väita, et õppisin USAs seitsme suvega vähemalt sama palju kui mitte isegi rohkem, kui ülikoolis,” sõnas Southwestern Advantage Eesti üks partneritest, koolitaja Jaak Roosaare, kelle juhendada praegu on umbes 20-st Eesti raamatumüüjast koosnev meeskond.

“Viie Ameerikas veedetud suvega on

omandanud oskusi nii enda kui teist juhtimiseks ja motiveerimiseks,” kinnitab ettevõtlusõpetaja, sel suvel kuuendat korda USAsse suunduv Olev Pihlakas.

Eelnev oli vaid väike sissejuhatus intensiivse tööga õpitud kasulike oskuste kohta. Pihlakase sõnul õppis ta esimesel suvel korralikult naeratama, tutvus lähedalt Ameerika kultuuriga ning sai enam teada iseenda kui müümise kohta. “Õppisin oma pingetaluvuse, mentaalse tugevuse ja emotsionaalsuse kohta. Olin nende kõikide osas varem ülimalt enesekindel.”

Teine suvi õpetas asju paremini planeerima ning Pihlakasel tuli ette valmistada ka kaks meeskonnakaaslast. Mõlemad noored tegid oma esimese suvega veel parema soorituse kui Pihlakas ise, kes oma seni parima müügitulemuse sooritas viiendal suvel.

Jaak Roosaare sõnul teab ta pärast Ameerikas käimist, et “ei ole olemas liiga suuri eesmärke, on ainult liiga lühikesed tähtajad ja kehv tegevusplaan”. Jaak tunnistas ausalt, et algus oli nii raske, et ta tahtis kõik pooleli jätta ja Eestisse tagasi tulla.

“Esimesel tööpäeval poetasin pisaraid ja

olin valmis programmi pooleli jätma ning koju tagasi lendama. Läks siiski mitu aastat, enne kui ma enam-vähem heal tasemel müüma õppisin.”

Kõige innustavam on Jaagu sõnul näha inimeste isiklikku arengut ja kasvu Southwesterni programmis. “Olen olnud aastate jooksul mentoriks enam kui 30 tudengile ja näinud kõrvalt, kuidas nad suvede jooksul tugevamaks, enesekindlamaks ja täiskasvanumaks muutusid,” rääkis Roosaare, ning lisas, et võlgneb oma ladusa inglise keele oskuse just sellele samale tööle.

Keegi ei varja, et tegemist on ääretult raske töö ja intensiivse programmiga. “Meie programm on väga intensiivne ja raske, aga elu on samuti raske,” märkis Roosaare. Tema sõnul ei maksaks endale alguses liiga suuri ootusi seada, sest müügikunsti nagu ka viiuli- või tennisemängu ei omanda keegi täielikult vaid kolmekuulise praktika jooksul.

“Peaaegu kõik hiljem edukaks saanud müüjad on alguses tundnud, et see töö pole nende jaoks, päev on pikk ja raske ning müük ei taha kuidagi välja kukkuda,” vahendas Roosaare ja lisas, et probleem tekib

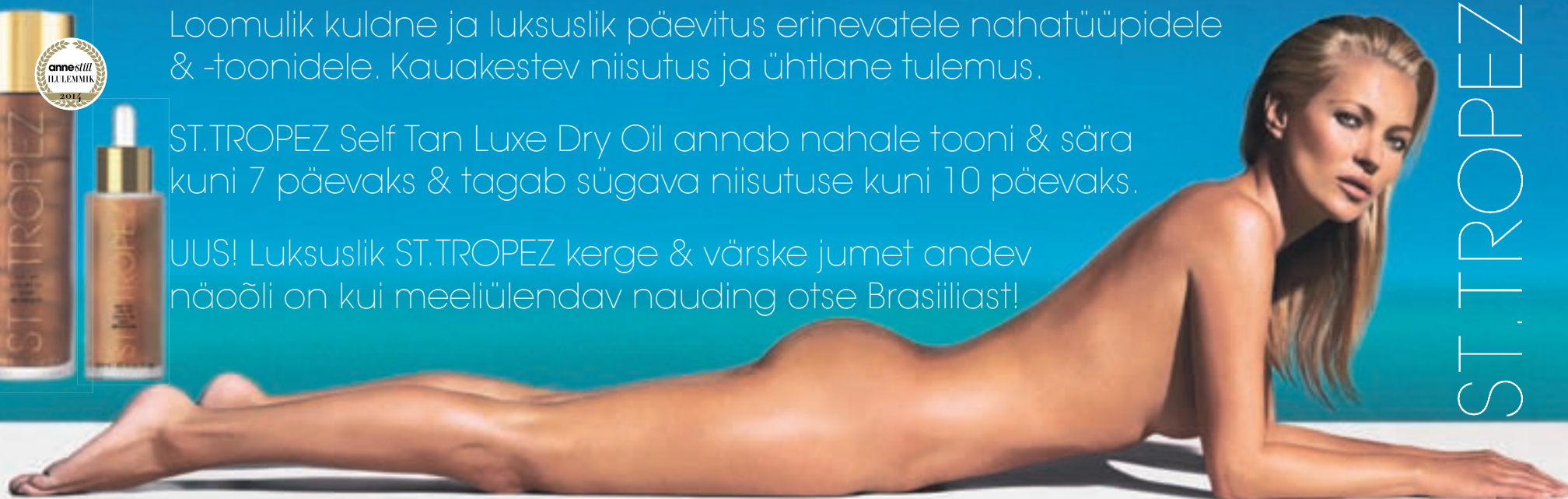

Loomulik kuldne ja luksuslik päevitus erinevatele nahatüüpidele & -toonidele. Kauakestev niisutus ja ühtlane tulemus.

ST.TROPEZ Self Tan Luxe Dry Oil annab nahale tooni & sära kuni 7 päevaks & tagab sügava niisutuse kuni 10 päevaks.

UUS! Luksuslik ST.TROPEZ kerge & värsket jumet andev näoõli on kui meeliülendav nauding otse Brasiiliast!

ST.TROPEZ

Rannu: edukas müüja võib teenida sama palju kui Ameerika president

2003. aasta suvel käis South-westerni kaudu Ameerikas raamatuid müümas Mobi Solutionsi ja Fortumo asutaja Rain Rannu, kelle sõnul võib väga edukas raamatumüüja teenida heal nädalal Ameerika presidendi palga.

Kuidas mõjutas või kujundas raamatute müümine USAs teie edasisist elu ja valikuid? Mõjud olid nii otsesed kui ka kaudsed. Näiteks sealt sai alguse minu sügavam sümpaatia Ameerika ärikultuuri vastu ning just seetõttu otsustasime ka Fortumoga just sinna turule minna.

Mida see töö teile teie enda kohta õpetas? Suvekuumuses majade vahel kõndides oli palju aega oma mõtteid mõelda ja ennast paremini tundma õppida, saada paremini aru oma emotsioonidest ja sellest, kuidas mingi olukord neid positiivselt või negatiivselt mõjutab. Tegin seal ka huvitava tähelepaneku, mis on ka hilisemas elus tõeks osutunud. Mida suuremat pingutust eesmärgi saavutamise vajab, seda emotsionaalselt rahuldavam on selle saavutamine. Kui kõndisin terve päeva väikelinnas ringi ja ei müünud midagi ega ei saanud kordagi tuppa ning kui siis

õhtul õnnestus ühele kliendile raamatuid müüa, andis see väga tugeva positiivse emotsiooni.

Millised oskused võite raamatumüügi tööga õpitu arvele panna? Raamatute müümise protsess on seal väga lihvitud ning kasutatakse edasijõudnud müügi põhimõtteid. Väga huvitav oli proovida ja näha, miks mingi põhimõte töötab. Samuti oli mul võimalik lähedalt näha, kuidas töötab üks väga efektiivne USA ettevõtte. Läksin sinna teadlikult teadmisi ammutama, et oma ettevõtet arendada.

Milliste riskidega peaks noor inimene seda tööd tegema minnes arvestama? Seda tööd pole mõtet tegema minna nagu tavalist tööd, kus sul on kindlad töötunnid ja tasu. Mina läksin teatud asju õppima ja ma usun, et igal ühel peab minemiseks olema eesmärk. Ja see ei tohiks olla ainult raha teenimine. Kui minna vaid raha teenima, siis sa petutud. Kui sa lähed sinna õppima, kogema ja seiklema, tuleb raha sinuga kaasa. Muidugi teenib selle tööga oluliselt rohkem kui ühelgi teisel suvetööl. Väga edukas raamatumüüja võib edukal nädalal teenida sama palju kui Ameerika president.

Ä Üks küsimus

Kas ja kui siis millistele noortele te seda tööd soovitaksite?

OLAVI PIHLAKAS
ettevõtlusõpetaja

Usun siiralt, et igale noorele oleks sellist kogemust vaja, aga ma ei usu, et kõik sellega hakkama saavad. Soovitan seda programmi tudengitele, kellel on üle keskmise tahe ennast proovile panna, oma enesekindlust kasvatada, suur soov oma mugavustsooni laiendada, vajadus suhtlemisioskust arendada ja soov tulevikus äriaga tegeleda.

JAAK ROOSAARE
Ettevõtja

Naljaga pooleks oleme võrrelnud suvist raamatumüüki sõjaväega - tegemist on korraliku elukooliga, peale mida oled oluliselt esiseisvam ja täiskas-

vanulikum. Soovitsin kaks kuni kolm suve USAs raamatuid müümas käia ja Eestis tiime ehitada kõigil, kes plaanivad ettevõtjaks hakata – saadud müügi- ja värbamiskogemus kulub tulevikus ära.

MARGUS VAHER
Laulja

Igaüheda, kes suudab raamatumüügi suve katkestamata ja viilimata lõpuni teha, julgen mina kõhklemata luurele minna.

See on üks *tough-bich* töö, mis sobib eelkõige neile, kellel ei ole harjumust veeretada tekinud vastutus olukordade ja enda elu eest kellegi teise kaela ning kes on ise piisavalt bossid, et vastutus võtta!

8700

USA dollarit teenis Olev Pihlakas esimese suvega.

Ä Tasub teada Sammu sammult Ameerikasse

Sobilik tudeng on päevaõppe tudeng

Kandidideerimiseks palutakse tudengil kirjutada ette antud teemal essee

Koha saamiseks tuleb kohtuda neli korda kogenud müüjaga ja tutvuda programmiga

Müüja palub lahendada mõned ülesanded ning endale tõestada, et sa programmi sobid

Lisaks sellele intervjuueerib kandidaati üks kõrgem müügijuht

Protsessi on kaasatud ka kandidaadi vanemad, kellega samuti vesteldakse

Pärast intervjuusid tehakse otsus tudengi programmi valimise kohta

Kulud kokku (lennupilet, tööviisa, tööluba) on umbes 2000 eurot

ALLIKAS: OLEV PIHLAKAS

Vaata lisaks:
southwesternadvantage.ee

Ä Kommentaar Saatuslik kohtumine või Ameerika unelm

OLEV PIHLAKAS,
ettevõtlusõpetaja, läheb sel suvel USAsse raamatuid müüma kuuendat korda.

Teise suve esimesel nädalal kohtasin mägisel piirkonnas jalgrattaga töösõitu tehes ühte isa, kes pärast toodete ostmist pakkus mulle oma BMW kupeed terveks suveks kasutada. Lisaks sellele, olles nii inspireeritud minu tööse suhtumisest, pakkus ta mulle ka elamist ning tutvustas oma ettevõttes töötajatele, lubas kõigea aidata, kui vähegi vaja. Selliseid persid kohtasin veel palju.

”**Pea kõik edukad müüjad on alguses tundnud, et see töö pole nende jaoks, päev on pikk ja raske ning müük ei edene.**

Jaak Roosaare, ettevõtja

Lõpusoengud ei ole mõeldud ainult naistele

Stiilse lõikuse koos soenguga saad **City Hair** meeste juuksurist

CityHair
meeste juuksur

Elav järjekord
või broneeri online
www.cityhair.ee

CITY HAIR OÜ
Tel 650 7880
Pärnu mnt. 107, Tallinn

ÜLIMALT populaarseks osutunud KUMA nahast liblikaid saab kanda kikkilipsu ja prossina. Hind 16 €, müügil KUMA kodulehel getkuma.com.

LIHTSUST ja konkreetsest pakuvad ehtekunstnik Ester Faimani kõrvarõngad "Kassid". Hõbedaste kasside hind 55 €, kuldsetel 65 €. Disainipood TALI, Voorimehe 4.

MAALÄHEDUST armastavatele neidudele nii klassikalise musta kleidi kui ka rahvariite juurde sobivad ehted leiab Maarja Laadi loomingust. Muhu tikandi kujutisega kõrvarõngad maksavad 6 €, tikandi autor on Malle Hiiu. Maarja ehted on müügil disainipoodides üle Eesti, kogu valiku leiab Facebookist: facebook.com/peeglitemuusika.

LIIS KONOVALOV,
kaasautor

Pingelise eksamiperioodi lõpus saavad koolilõpetajad veidike hinge tõmmata ja juba tulebki hakata lõpetamiseks riieid otsima.

Ka lihtsa kleidi võib kerge vaevaga eriliseks muuta, kandes ainulaadset prossi või keed. Eesti käsitöölise ja disainerite laias valikus leidub midagi kõigile, ka hinnad ei võta hinge kinni. Huvitavat leiavad ka noormehed.

Eesti disainerehted lisavad omapära.

Lihtsa kleidi teeb eriliseks juba väike ehe

Eesti Rahvusvahelise Iluteeninduse
Erakooli õppesalongis
kõik iluteenused
SOODUSHINDADEGA.

**Alanud on vastuvõtt
iluteeninduse erialadele!**

Erialadega on võimalik tutvuda meie messi
õppesalongis messil ILU SÕNUM 15. - 17.05.2015
või jooksvalt meie praktikakeskuses Lootsi 10 (2. korrus), Tallinn

Parim kingitus on hea haridus!

www.kursused.ee

NII naiste kui ka meeste pintsakut sobib kaunistama Maria Sidorenko pross "Vaas", mis on valmistatud hõbedast ja portselanist. Saadaval erinevad värvid. 75 €. Disainipood TALI, Voorimehe 4.

IMEKERGED ja õhulised Kristel Sergo kõrvarõngad on käitsi joonistatud ja unikaalsed. Hind 12 €. Disainipood TALI, Voorimehe 4.

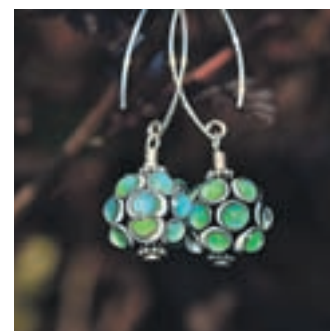
JOTI Knot *unisex*-keed ja käevõrud on valmistatud ronimisköiest ning sobivad seega sportlikuma stiili austajale. Kogu valikut saab näha facebook.com/JotiKnot.

GEOMEETRILISED kõrvarõngad by Kirju sobivad laia värvitoonide valiku tõttu ükskõik millist värvi kleidi juurde. Hind 10 €. Disainipood TALI, Voorimehe 4.

KÄSITÖÖNA valminud klaaspärlitest kõrvarõngaste autor on Mari-Liis Makus ja osta saab neid kunstniku stuudiost aadressil Faehlmanni 18. Valgete mummude hind on 25 €, teistel 30 €. Konkud on hõbedast prooviga 925.

SUURE valiku hõbe-ehetega on esindatud Katrin Veegen, kelle mansetinööbid maksavad 180 € ja kõrvarõngad 88 €. Disainipood TALI, Voorimehe 4.

KES rippuvaid kõrvarõngaid ja keesid ei armasta, need saavad end kaunistada hoopis... kalanahaga. Nahadisainer Merle Visaki kalanahaga värvilised käevõrud hinnaga 35 € nähtaval Facebookis: facebook.com/MerleVisakDesign.

*Sinu enda
pikad ja tihedad
ripsmed kõigest
8 nädalaga!*

yxes

KAS TEAD, MIKS YXES ON EESTI OSTETUIM RIPSMESEERUM?

- ✓ See on 100% eestimaine
- ✓ See on ainuke kosmeetikatoode Eesti turul, millel on reaalne tulemuse garantii (90 päeva)
- ✓ Ühest seerumist jätkub peaaegu aastaks
- ✓ Eesti tellijale tehakse vajadusel spetsiaalkoostisega seerum

Müügil Tallinna ja Tartu Kaubamajas, Stockmanni Kaubamajas, I.L.U ning Ideaal Kosmeetika kauplustes

Parim hind kodulehelt tellides www.yxesseerum.eu

KEVAD-SUVI
2015

•KAUNID KLEIDID
•PÕNEVAD MÜSTRID
•NATURAALSED
KANGAD

SUURUSTELE
36-46

Nomads'i mugavad ja naiselikud rõivad

- tööl ja vabal ajal kandmiseks
- reisikohvrise
- pidulikeks puhkudeks
- lapseootel naistele

nomads
True style clothing since 1991

EheMood
MITTE KUNST MOOD PARAS

Külasta meie kauplust Tallinnas Telliskivi Loomelinnakus
või kiika e-poodi: www.ehemood.ee

ÜKS KÜSIMUS

Miks teha vabatahtlikku tööd?

See teeb hinge suuremaks ja südame vabamaks

EHA PAAS
Eesti Külaliikumine Kodukant
vabatahtliku tegevuse valdkonna juht

Vabatahtlik tegevus on niivõrd põnev ja sa avastad ennast. Just noored saavad ennast proovile panna ja katsetada eriala, mida õppida soovivad, kas see üldse sobib neile. Näiteks tahaks minna lasteaiakasvatajakas õppima, kuid ei tea, kas töö paarikümne lapsega üldse meeldiks. Nii leitakse sobiv töö, tutvused, ollakse seltskonnas ja suheldakse. Võimalik on minna ka välismaale ja nii õppida keeli jne.

Kui noor näiteks kooli edasi õppima ei lähe, ei tasu jääda koju nelja seina vahele. See on suurim viga, mille teha saa.

Ettevõtja Rasmus Rask ütles meie uue veebivärava avamisel, et vabatahtlik tegevus teeb hinge suuremaks ja südame vabamaks.

Mul on hea meel, et meie uues veebiportaalil on juba 50 pakkumist eri valdkonnast üleval.

Paljud eestlased on vabatahtlikkuse endale avastanud, kuid on veel palju neid, kes panustaks, kui teaks sellest rohkem.

Eesmärk on saada paremaks

LIIS KÄNGSEPP,
arvamusfestivali vabatahtlik

Olen erinevates vormides teinud vabatahtlikku tööd juba rohkem kui 15 aastat ja kõik need erinevad kogemused on olnud väga väärtuslikud. Viimased kolm aastat olen vabatahtlikuna kaasa löönud Arvamusfestivali korraldamises, kus olen väga palju õppinud. Ehk siis üks põhjuseid, miks teha vabatahtlikku tööd on omakasupüüdlik – arendada endas uusi oskuseid, saada paremaks, luua kontakte. Kuid sel kõigel on ka teine aspekt. Korraldades Arvamusfestivali või töötades Buenos Airese slummis olen alati tundnud, et see on minu panus muuta maailma natuke paremaks kohaks. See on minu võimalus osaleda muutustes, mis ei puuduta ainult mind ennast, vaid ühiskonda laiemalt.

NUMBER

31%

Eesti elanikest osaleb aasta jooksul vabatahtlikus tegevuses, Euroopa Liidus osaleb vabatahtlikuna keskmiselt 29% inimestest.

Koos

Koosilõpp
Toimetaja: Mariliis Pinn,
tel 667 0218,
e-post: aripaev@aripaev.ee
Reklaami projektijuht:
Carlo Rebane, tel 667 0012,
e-post:
carlo.rebane@aripaev.ee
ftp.aripaev.ee/incoming/Rekl
Kujundaja: AS Aripaev
e-post: eve@aripaev.ee
Fototoimetaja: Raul Mee,
e-post: raul.mee@aripaev.ee

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Aripaev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimet

Toimet
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111

Reklaamiosakond

e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105

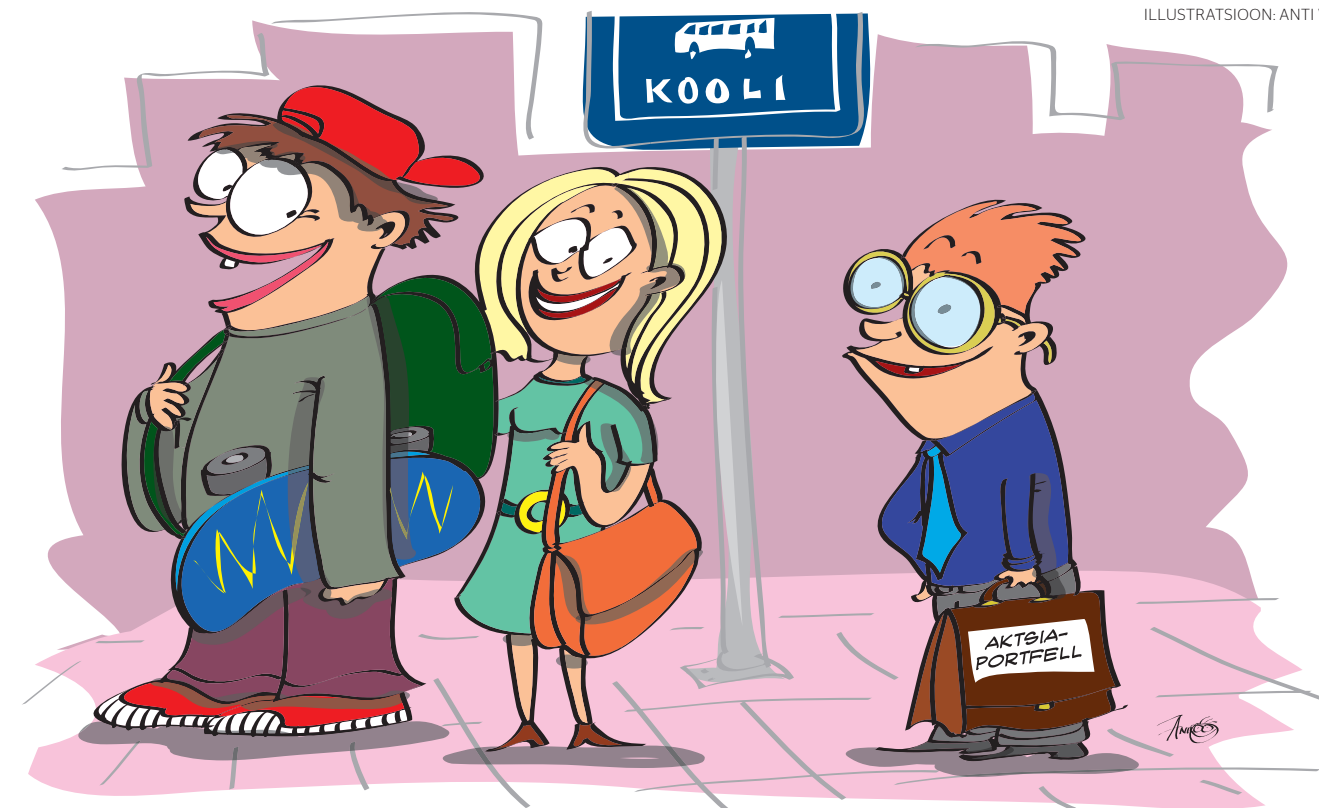
Tellimine ja levi:

e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099

Tellimine internetis:

www.aripaev.ee/tellimine
Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee
ja soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimet

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Edu saabub siis, kui teha tööd südamega

Paljud tunnevad, kuidas hommikul tööle mõeldes süda pahaks läheb. Teised äratuskella, et tööle minna, ja unustavad öhtul tööd tegema. Kui

gi ka esimesed võivad hambad ristis sees keemas ennast edukaks murda, juhtub seda pigem harvem. Teistel tuleb edu kergemini ja tihtilugu on nad hoolimata majanduslikes tulemustest ka oma tööd tehes õnnelikumad.

Näeme enda ümber palju noori, kes on hobist ja huvialast töö teinud. Põhikoolis programmeerimisega alustanud sõber kirjutab tänaseks algoritme Google'ile. Fotoentusiastist kolleeg käib üle ilma pulmapilte tegemas ja tema taieses ilmuvad maailma parimate nimekirjas.

Kõigi edukate inimeste ühine omadus on, et nad on tõeliselt pühendunud sellele, mis neid huvitab. Seejuures pole valiku kriteeriumiks olnud tulevikus makstav palk, au ega kuulsus. Nad on lihtsalt ennastunustavalt matnud ennast alasse, mis neid huvitab. Kui vaja, makarone söönud ja ööpäev läbi ennast tõestanud.

Samas teised kiruvad tööd, tööandjat ja vahetavad töökohti tihedamini kui sokke, kuid kuskilt ei saabu oodatud edu. Selle asemel, et välja mõelda, millesse oma aeg ja energia panna, surfatakse

Paljud noored on hobist töö kasvatanud ja edukad hingelähesel alal.

eri aladel. Üksi inimene ei saa olla korraga väga hea loomatohter ja keevitaja. Keskmisel tasemel võibolla, aga mitte väga hea.

Tore on näha, et paljud noored on juba leidnud raja, mis neid õnnelikuks teeb. Näiteks Markus Villig teadis juba noores eas, et tema tahab ettevõtja olla. Ka teised noored näevad ennast ettevõtjana sagedamini kui varasem põlvkond. Isegi kui see ettevõte on kaks põhikooliealist inimest, kes meisterdavad kodus kõrvarõngaid, siis see on hea algus. Edu võib ka siin saabuda. Vaadake näiteks Tanel Veenret, kes on oma ööliblikate ja teiste müütiliste loomakestega üle ilma kuulsust kogunud.

Kui sa oled üks neist, kes veel ei tea, mis sinu unistus on, siis katki pole midagi. Arengukeskuse Avitus nõustaja Anneli Valdmann jagab oma kogemusi, kus tema poole pöörduvad tänased keskealised, kes pole oma seniste valikutega rahul ja pööravad elus uue lehekülje. Selleks pole kunagi liiga hilja.

Hoolimata ühiskonna survest on täiesti mõistlik teha õppimises ja töötamises pisike paus. Vaheaasta avab mitmeid uusi võimalusi ja viib suundadesse, mida oodatagi ei oska. Vähem stressi ja las maailma ja sisetunne kannavad sind eduni!

KOMMENTAAR

Jah, ma suudan! Jah, me teeme!

Ettevõtlus annab vabaduse tegeleda valdkonnaga ja teemadega, mis sind enim huvitavad, ning võimaluse teha seda just nende inimestega, kellega sa enim koos töötada tahad. See ei tähenda, et kõik peaksid kohe ettevõtjaks hakkama, suhtumine “Yes, I can! Yes, we do!” aitab sul elus palju põnevaid tegusid korda saata.

Ettevõtlikkus on mõttelaad, mis võimaldab oma unistused ellu viia. Ettevõtlikkus ei võrdu alati ettevõtte – esimene tegevus ettevõtlusega alustamisel ei tohi olla ettevõtte loomine.

MARI VAVULSKI
Arengufondi Startup Estonia juht

Ettevõtlikkus on ellusuhtumine, mis aitab loovaid ja uuenduslikke maailma muutvaid ideid ellu viia.

Ettevõtlikkus on ellusuhtumine, mis aitab sul enda teadmisi ja oskuseid kasutades oma loovaid ja uuenduslikke maailma muutvaid ideid ellu viia.

Äriideest äriini on pikk maa. Kui planeerid oma sünnipäevapidu, tuleb mõelda läbi kõik detailid, et nii sinul kui ka külalistel tuleks mõnus pidu. Keda kutsud, kus sünnipäeva korraldada, kuidas oleks kõige parem külalistega aega veeta jne. Sama teekond tuleb läbida ka äri alustamisel – mida teha tahad, keda kaasata, milliseid ressursse vaja on, kellel äri suunatud

on jne. Ja see on täiesti tavaline, et sa alguses ei tea kõike. Sa ei peagi teadma! Sul on selleks meeskond. Ülioluline on omada häid mõttekaaslasi, üksida kaugule ettevõtluses ei jõua.

Ja kui selgub, et plaan ei muutu reaalsuseks, siis see ei tohiks kunagi olla põhjuseks, miks sa üldse ei proovigi. Kes ei riski, see sampust ei joo! Kui riskid realiseeruvad ja ebaõnnestunud esimesel korral, siis see pole maailma lõpp. Oluline on, et saaksid aru, miks nii juhtus, sest see aitab uues äris samu eksimusi vältida.

PILJARDIKLUBI

TARTU - Riia 4
Tel. 730 6970
tartu@baribal.ee
T-L 12 - 03
P, E 12 - 00

TALLINN - Tartu mnt. 63
Tel. 680 7630
info@baribal.ee
E-N 12 - 02
R-L 12 - 03
P 12 - 00

www.baribal.ee

SG BILLIARD

www.piljard.ee

Uus Ärimaja Mõigu Tehnopargi piirkonnas

Mõigu Maja on Mõigu Tehnopargi piirkonna ainus Ärimaja tüüpi hoone. Sellel on 3 maapealset ja 1 keldrikorrus. Mõigu Maja projekteerimisel on silmas peetud just väike- ja keskmise suurusega ettevõtete vajadusi ja nende kõrvalkuldade kokkuhoidmist. Hoone on projekteeritud vastavaks energiamärgisele B. Büroo ja laopindade erinevaid kombinatsioone on võimalik leida suurusega 40...800 m². Hoone iga korrus on teenindatav samaväärselt tänu suurtele kaubaliftidele. Sõltumata korrusest on kauba ladustamine mugav ja kiire. OPERAATORI TEENUS – Mõigu Maja rentnike elu lihtsustamiseks pakub hoone haldaja võimalust kasutada kauba vastuvõtmise-üleandmise ja ladustamise organiseerimise teenust. Vastava kokkuleppe alusel võtab kaupa vastu ja annab välja rentniku eest operaatore. Sellise teenuse kasutamine võimaldab rentnikul hoida kokku aega ja minimaliseerida kulutusi, mis kuluvad kauba maha-peale laadimiseks ja ladustamise organiseerimiseks.

Mõigu Majas on ette nähtud ka toitlustamine söögitoa näol.

Urmo Utar

Kommertsinnisvara maakler

53 001 121
urmo.utar@pindi.ee

Mõigu Maja

Sinu ettevõtte uus kodu!

www.moigumaja.ee

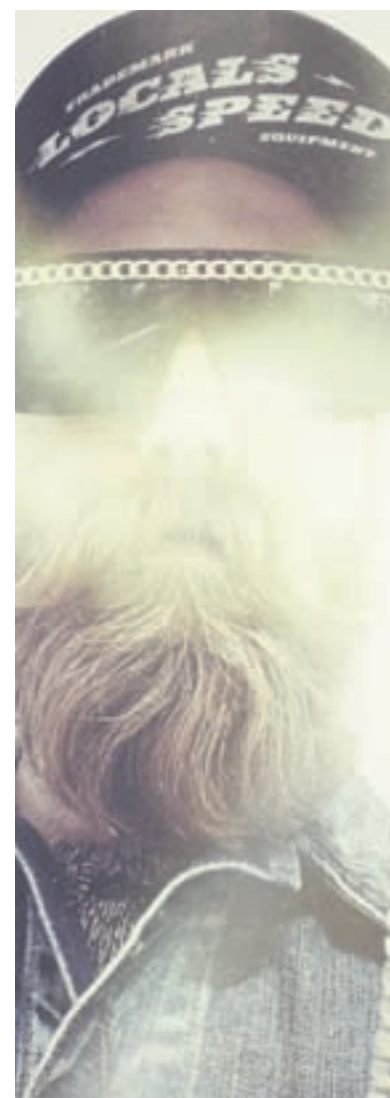
Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis!

prestige

YOUR EYEWEAR

A NEW LOOK EVERY DAY

Müügikohad: Tallinna ja Tartu Kaubamaja, Rademarid üle Eesti, Kauplused A&G, Tallinna ja Narva Prismad, Rakvere ja Paide maksimarket, Port Artur Pärnus ja Tallinki laevad.

 facebook/prestigeeyewear

 www.trendtime.ee

 #prestigeeyewear

